

Брюксел, 15.6.2016 г.
COM(2016) 393 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2015 г.

{SWD(2016) 198 final}

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Доклад относно политиката в областта на конкуренцията за 2015 г.

I. Въведение

Силната и ефективна политика на ЕС в областта на конкуренцията винаги е била крайъгълен камък на европейския проект. Днес, когато продължаването на възстановяването и засилването на икономическия растеж са водещи приоритети в програмата на ЕС, политиката в областта на конкуренцията е по-важна от всякога.

Политиката в областта на конкуренцията поддържа ефективни и отворени пазари. За европейските потребители това означава по-добри пазарни резултати, като например по-ниски цени, по-качествени продукти и услуги и по-голям избор. Освен това здравословната конкуренция дава на предприятията равни шансове да развият стопанска дейност и да постигат своите търговски цели, което от своя страна насърчава растежа, създаването на работни места и благоденствието. Когато предприятията са в състояние да се конкурират на основата на своите качества, те, както и домакинствата се възползват от широка гама висококачествени, новаторски продукти и услуги на конкурентни цени. Засилената конкуренция също така е стимул за предприятията да инвестират и да повишават своята ефективност. В следствие повишаването на ефективността се пренася върху икономиката като цяло. Крайната цел на политиката в областта на конкуренцията е пазарите да работят по-добре — в полза на домакинствата и предприятията.

В началото на своя мандат председателят на Европейската комисия Жан-Клод Юнкер заяви, че неговата Комисия ще се фокусира върху ключовите предизвикателства пред европейските общество и икономика. Политиката в областта на конкуренцията има важна роля за справяне с тези предизвикателства. Работата, извършена в областта на конкуренцията през 2015 г., допринесе значително за редица ключови политически приоритети на Комисията, а именно увеличаването на заетостта, растежа и инвестициите, както и създаването на свързан цифров единен пазар, устойчив енергиен съюз и по-задълбочен и по-справедлив единен пазар.

Комисията е ангажирана също така с насърчаването на културата на конкуренция — както в рамките на ЕС, така и извън него — чрез стимулиране на по-тесен диалог с държавите членки¹ и с другите институции на ЕС, както и на широко международно сътрудничество.

Водещите принципи на правоприлагането в областта на конкуренцията са запазването на непристрастност, налагането на върховенството на закона и общия европейски интерес. Също така, в основата на политиката на ЕС в областта на конкуренцията стоят ценностите справедливост, политическа независимост, прозрачност и справедлив процес.

¹ Вж. например брой 5 за 2015 г. на Competition Policy Brief, *Improving competition in the Member States to boost growth* (Засилване на конкуренцията в държавите членки с цел насърчаване на растежа).

II. Политиката в областта на конкуренцията дава тласък на иновациите и инвестициите в целия ЕС

В икономиката на Европа се наблюдава бавна възходяща тенденция след неотдавнашната икономическа и финансова криза. За да се изгради стабилна основа за устойчив растеж и създаване на качествени работни места, ЕС трябва да възстанови своите нива на инвестиции, особено в стратегически области като научните изследвания, развойната дейност и иновациите. Бъдещето на Европа трябва да се основава в особено голяма степен на иновациите. Политиката в областта на конкуренцията може да помогне за постигането на тази цел чрез създаване на среда, която насърчава инвестициите и иновациите.

Конкурентният натиск създава стимули за фирмите да инвестират, като повишават своята ефективност, развиват нови технологии и създават по-добри продукти. Създаването на условия за по-ефективна конкуренция помага да се стимулират инвестициите, като пазарите се поддържат отворени и се гарантира предприемането на действия, ако лидер на пазара злоупотребява със своето положение с цел да попречи на растежа и иновациите на своите конкуренти. Симулации по иконометричния модел показват, че решенията на Комисията в областта на сливанията и картелите са довели до увеличение на инвестициите от 0,7 % след пет години². Освен това правилата на ЕС за държавната помощ насочват публичните ресурси към мобилизиране на нови инвестиции, с което се гарантира, че публичното финансиране стимулира частни инвестиции, които не биха били направени при други обстоятелства.

Планът за инвестиции за Европа³ беше стартиран през ноември 2014 г. с цел насърчаване на инвестициите. Ключова част от този план е Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ)⁴, който започна да функционира в края на 2015 г. С помощта на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) ЕФСИ осигурява финансиране, обезпечено с гаранция от бюджета на ЕС, като разкрива възможности за стратегически инвестиции, които не могат да бъдат финансирани само от пазара.

Подпомаганото по линия на ЕФСИ финансиране на проекти, осигурено от ЕИБ, не попада в обхвата на правилата за държавна помощ. Въпреки това проектите могат да получат финансова подкрепа („съфинансиране“) от държавите членки (включително от европейските структурни и инвестиционни фондове), която е предмет на правилата за държавна помощ. Това финансиране трябва да бъде одобрено от Комисията, освен ако не е предоставено при пазарни условия. За да подкрепи ЕФСИ, Комисията оценява с предимство съфинансирането от съответната държава членка. Правилата за държавна помощ вървят ръка за ръка с целта на Плана за инвестиции за справяне с неефективността на пазара и мобилизиране на частни инвестиции. Контролът върху държавната помощ гарантира, че проектите за публични инвестиции са насочени към реалните нужди, че се осъществява контрол на разходите и се гарантира, че публичните средства действително са необходими за стартирането на проектите.

² Dierx A., Ilzkovitz, F., Pataracchia, B., Ratto, M., Thum-Thysen, A., Varga, J., „Distributional macroeconomic effects of EU competition policy – a general equilibrium analysis“ (Макроикономически ефекти на разпределение от политиката на ЕС в областта на конкуренцията — анализ въз основа на общото равновесие), *Competition Policy and Shared Prosperity (Политика в областта на конкуренцията и споделено благоденствие)* (предстои да се публикува), Световна банка.

³ Вж. http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_bg.

⁴ Вж. http://ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan_bg.

Преработени правила за държавна помощ с цел насърчаване на мерки за помощ за засилване на растежа

Правилата за държавна помощ бяха преработени в контекста на инициативата за модернизиране на държавната помощ (МДП)⁵. Инициативата подпомага държавите членки с цел по-доброто насочване на мерките за помощ към икономически растеж, създаване на работни места и социално сближаване. Като част от МДП Комисията засилва своето партньорство с държавите членки по прилагането на новите правила, тъй като сега те имат по-голяма отговорност за предоставяне на помощ без предварително уведомяване на Комисията.

Този подход на засилено партньорство има за цел да гарантира, че повишената гъвкавост на държавите членки при отпускането на помощ се балансира с по-добро сътрудничество, щателен национален контрол и по-голяма прозрачност. Комисията ще подкрепя стратегически инвестиции, като работи с държавите членки за проектирането на мерки за помощ за стимулиране на растежа, които насърчават един по-силен, интегриран и динамичен единен пазар.

С новата рамка за държавна помощ ще се гарантира, че публичното финансиране спомага за мобилизирането на частни инвестиции, за да се допринесе за важни цели от общ интерес, без да се нарушава конкуренцията. В тази връзка, в допълнение към правилата в разширения Общ регламент за групово освобождаване (ОРГО), приет през 2014 г.⁶, три области са особено важни за насърчаване на иновациите и инвестициите в целия ЕС. С рамката за научни изследвания, развитие и иновации⁷ се облекчава предоставянето на мерки за помощ за дейности за научни изследвания, развитие и иновации, които да допълват частното финансиране. С Насоките относно държавните помощи за рисковото финансиране⁸ се разрешава по-бързо и мащабно разпределяне на помощ за рисковото финансиране за иновационни и ориентирани към постигането на растеж малки и средни предприятия (МСП) и дружества със средна капитализация. С насоките за ширококолентови мрежи⁹ се оказва подкрепа на държавите членки за преодоляване на недостига на финансиране и неефективността на пазара, когато става въпрос за осигуряване на подходящо ширококолентово покритие, особено в селските райони.

Мерки за помощ, създаващи възможности за революционни научни изследвания

Правилата за държавна помощ спомагат за насърчаване и разпространение на иновациите в ЕС чрез оказване на подкрепа на авангардни проекти в най-развитите технологични области.

⁵ Вж. http://ec.europa.eu/competition/state_aid/modernisation/index_en.html.

⁶ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 г. за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г.), публикуван на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0651&from=BG>.

⁷ Съобщение на Комисията *Рамка за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации* (ОВ С 198, 27.6.2014 г.), публикувано на [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&from=BG](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&from=BG).

⁸ Съобщение на Комисията *Насоки относно държавните помощи за насърчаване на инвестициите в рисковото финансиране* (ОВ С 19, 22.1.2014 г.), публикувано на адрес [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0122\(04\)&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014XC0122(04)&from=EN).

⁹ Съобщение на Комисията *Насоки на ЕС относно прилагането на правилата за държавна помощ във връзка с бързото разполагане на ширококолентови мрежи* (ОВ 2013 С 25, 26.1.2013 г.), публикувано на адрес <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2013:025:0001:0026:BG:PDF>.

През месец април например Комисията направи оценка на безвъзмездни средства в размер на 50 милиона британски лири (около 71 милиона евро), които органите на Обединеното кралство предвиждат да отпуснат за разработването на двигател за космическа ракета-носител SABRE, и установи, че те са в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ. SABRE е проект за научноизследователска и развойна дейност, осъществяван от предприятието от Обединеното кралство Reaction Engines Limited, който има за цел да се разработи двигател, който значително ще намали разходите за изстрелване на спътници в ниска околоземна орбита. Комисията направи оценка на проекта съгласно рамката за държавна помощ за научни изследвания, развитие и иновации и стигна до заключението, че финансирането, набрано от източници на частен капитал, не би било достатъчно за завършване на проекта. Научните изследвания в тази област могат да доведат до значителен технологичен напредък, от който ще се възползват потребителите, използващи продукти и услуги, осигурявани с помощта на спътниците в ниска околоземна орбита, като например мобилните комуникации.

III. Реализиране на възможностите на цифровия единен пазар

Превръщането на цифровия единен пазар в реалност е приоритет на Комисията от началото на нейния мандат. Освен че преобразява нашия свят и начин на живот, разрастването на цифровата икономика е един от основните двигатели на икономическия растеж. Процъфтяващият цифров единен пазар ще засили иновациите, ще създаде нови работни места и ще разкрие нови възможности за европейските новосъздадени предприятия и за малките и средните предприятия (МСП) да достигнат до пазар от над 500 милиона души. Комисията е изчислила, че създаването на цифров единен пазар на ЕС чрез премахване на регулаторните бариери, както и чрез преминаване от 28 национални пазара към един единен пазар, може да доведе до принос в размер на 415 милиарда евро годишно за нашата икономика и създаване на стотици хиляди нови работни места¹⁰.

През месец май 2015 г. Комисията прие своята Стратегия за цифров единен пазар¹¹. Стратегията включва набор от 16 целенасочени действия, изградени около три стълба: 1) по-добър достъп за потребителите и предприятията до цифрови стоки и услуги в цяла Европа; 2) създаване на подходящи и равнопоставени условия за развитието на цифровите мрежи и иновационните услуги; 3) максимизиране на потенциала за растеж на цифровата икономика.

Цифровите пазари са основен приоритет и в рамките на политиката в областта на конкуренцията. Отворените и справедливи цифрови пазари ще стимулират иновациите и ще донесат ползи както за потребителите, така и за предприятията. Цифровият единен пазар трябва да бъде място, където всички участници, големи и малки, могат да разработват новаторски продукти и да се конкурират въз основа на своите качества. Освен това политиката в областта на конкуренцията обръща внимание на съществуващите онлайн бариери, които ограничават инвестиционните хоризонти на интернет предприятията и новосъздадените интернет предприятия и пречат на стопанския сектор, гражданите и правителствата да се възползват в пълна степен от инструментите в областта на цифровите технологии.

¹⁰ Вж. http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market_en.

¹¹ Съобщение от 6 май 2015 г. на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите *Стратегия за цифров единен пазар за Европа*, COM(2015) 192 final, публикувано на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=celex%3A52015DC0192>.

Осигуряване на лоялна конкуренция в интернет: преодоляване на онлайн бариерите и пречките пред иновациите

Бързото развитие на цифровата икономика поставя няколко предизвикателства за политиците, но не налага основно преработване на законодателството и инструментите в областта на конкуренцията: инструментите на политиката в областта на конкуренцията се адаптират бързо към специфичните характеристики на цифровите пазари¹².

Секторното проучване на електронната търговия — задълбочаване на познанията за пазара с цел преодоляване на трансграничните бариери

През месец май 2015 г. Комисията предприе антитръстово секторно проучване на сектора на електронната търговия в ЕС. През 2014 г. приблизително половината от всички потребители в ЕС са пазарували онлайн, но едва около 15 % от тях са закупили онлайн нещо от търговец със седалище в друга държава — членка на ЕС. Това предполага, че в рамките на ЕС все още съществуват значителни трансгранични бариери пред електронната търговия. Секторното проучване ще се съсредоточи по-специално върху потенциалните бариери, създавани от предприятията, пред трансграничната онлайн търговия със стоки и услуги в областите, където електронната търговия е най-широко разпространена, а именно електроника, облекла и обувки, както и цифрово съдържание.

Секторното проучване ще подпомогне мерките, които Комисията и националните органи за защита на конкуренцията в ЕС предприемат срещу ограниченията пред онлайн продажбите. Знанията, придобити от секторното проучване, ще допринесат за по-успешното прилагане на правото в областта на конкуренцията в сектора на електронната търговия.

Една от главните цели на правоприлагането в областта на конкуренцията е всички участници в промишления сектор да бъдат насърчени да създават иновации, независимо дали са новосъздадени предприятия или имат преобладаващ пазарен дял. Целта е да се гарантира, че европейските граждани имат възможно най-богат избор на новаторски продукти. Например на пазара за онлайн търсене Комисията провежда антитръстово разследване на практиките на Google.

През месец април Комисията изпрати на Google изложение на възраженията, в което твърди, че компанията е злоупотребила със своето господстващо положение в Европейското икономическо пространство (ЕИП) на пазарите за услуги за обикновено търсене в интернет, като при показването на резултатите от такова търсене систематично е давала предимство на собствения си продукт за сравнително пазаруване¹³. Комисията е загрижена, че резултатите от търсенето, които получават потребителите, не винаги са най-подходящи за техните запитвания. Предварителното становище на Комисията е, че поведението на Google нарушава антитръстовите правила на ЕС, тъй като възпрепятства конкуренцията и следователно вреди на потребителите.

Комисията вече беше изразила опасения относно четири аспекта от поведението на Google и упоменатото по-горе изложение на възраженията се отнася до първото от тези опасения (сравнително пазаруване). Комисията разследва активно поведението на Google също и по отношение на останалите три опасенията: копирането на уеб съдържание на конкурентите, ексклузивността на рекламата и ненужните ограничения на рекламоделите. Изложението на възраженията във връзка със сравнителното

¹² Вж. неотдавнашно проучване на Европейския парламент, публикувано на:

http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/542235/IPOL_STU%282015%29542235_EN.pdf.

¹³ Дело AT.39740, *Търсене с Google*, вж. IP/15/4780 от 15 април 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4780_bg.htm.

пазаруване по никакъв начин не предрешава резултата от разследването на Комисията по другите три опасения.

Друго разследване в цифровия сектор засяга Amazon. През месец юни Комисията откри официално антитръстово разследване на някои от търговските практики на Amazon за разпространение на електронни книги¹⁴. Разследването се фокусира по-конкретно върху клаузи, които защитават Amazon от конкуренция от други разпространители на електронни книги, например клаузи, предоставящи на дружеството правото да бъде информирано за по-благоприятни или алтернативни условия, предлагани на неговите конкуренти, и/или правото на поне толкова добри условия, колкото предлаганите на неговите конкуренти.

Комисията има опасения, че такива клаузи могат да нарушат условията на равнопоставеност и потенциално да намалят конкуренцията на пазара в ущърб на потребителите, като затрудняват други разпространители на електронни книги да се конкурират с Amazon чрез разработване на нови и новаторски продукти и услуги. Такова поведение, ако се потвърди, би било в нарушение на антитръстовите правила на ЕС, които забраняват злоупотребата с господстващо положение на пазара и ограничителните търговски практики. Целта на Комисията е да осигури здравословна конкуренция между платформите и да се увери, че пазарните участници не злоупотребяват със своята позиция, за да получат договорни условия, които могат да действат като пречка за иновациите на пазара.

Насърчаване на по-голям избор за гражданите на ЕС по отношение на достъпа до медии

Стриктното и бързо правоприлагане в областта на конкуренцията е ключов инструмент за ефективно справяне с проблемите, които възникват в новите и бързо развиващи се сектори на цифровата икономика. Също толкова важно за европейските граждани обаче е осигуряването на динамична конкуренция на по-традиционните пазари, като например ефирната телевизия. Комисията желае да гарантира, че потребителите могат да избират между телевизионни разпространители, които се конкурират при справедливи и равни условия¹⁵.

Защита на стимулите за иновации в сектора на медиите

През февруари 2015 г. Комисията разреши, в съответствие с Регламента за сливанията на ЕС, придобиването от дружеството Liberty Global на дял в белгийската медийна компания De Vijver Media NV („De Vijver“) при спазване на определени ангажименти. Решението на Комисията бе взето след задълбочено проучване.

Комисията имаше опасения, че след сключването на сделката De Vijver ще откаже да издава лицензи за своите канали на телевизионни разпространители, които са в конкуренция с Telenet, кабелна компания, контролирана от Liberty Global. Тези опасения бяха взети предвид в ангажиментите чрез задължаване на De Vijver да предоставя лицензи за своите канали — Vier, Vijf и всеки друг подобен канал, който би могъл да стартира — на телевизионни разпространители в Белгия при справедливи, разумни и недискриминационни условия. Без тези ангажименти сделката би могла да доведе до по-малко

¹⁴ Дело AT.40153 *E-book MFNs and related matters*, вж. IP/15/5166 от 11 юни 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5166_en.htm.

¹⁵ Вж. Решение на Комисията от 24 февруари 2015 г. по дело M.7194 *Liberty Global / Corelio / W&W / De Vijver Media*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7194, и Решение на Комисията от 20 април 2015 г. по дело M.7499 *Altice / PT Portugal*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7499.

конкуренция на пазара на телевизионно разпространение и в крайна сметка до по-високи цени и по-малко иновации за потребителите.

В допълнение, през месец април Комисията разреши предложеното придобиване на португалския телекомуникационен оператор PT Portugal от мултинационалната кабелна и телекомуникационна компания Altice. Решението бе взето при условие, че Altice се ангажира да продаде две свои дъщерни дружества в Португалия.

PT Portugal е телекомуникационен и мултимедиен оператор, осъществяващ дейност във всички сегменти на пазара на телекомуникации в Португалия. Комисията се опасяваше, че сливането във вида, описан в първоначалното уведомление, ще намали конкуренцията на редица телекомуникационни пазари в Португалия. Сливането би премахнало силен конкурент от тези пазари и това би могло да доведе до по-високи цени и по-малко конкуренция за португалските потребители. За да разсее тези опасения, Altice предложи да се премахне припокриването между дейностите на Altice и PT Portugal чрез продажба на своите португалски предприятия Cabovisão и ONI. При оценката на предложената сделка Комисията си сътрудничеса тясно с португалския орган за защита на конкуренцията.

Друго антитръстово разследване се отнася до трансграничното предоставяне на платени телевизионни услуги в Обединеното кралство и Ирландия. През месец юли Комисията изпрати изложение на възраженията до Sky UK и шест големи американски филмови студия: Disney, NBC Universal, Paramount Pictures, Sony, Twentieth Century Fox и Warner Bros.¹⁶ При разследването на Комисията, започнало през месец януари 2014 г., бяха установени клаузи в лицензионните споразумения между шестте филмови студия и Sky UK, според които се изисква Sky UK да блокира достъпа до филми чрез своите онлайн платени телевизионни услуги или чрез своите сателитни платени телевизионни услуги за потребителите извън нейната лицензионна територия (Обединеното кралство и Ирландия). Някои споразумения съдържат също така клаузи, изискващи филмовите студия да гарантират, че в техните лицензионни споразумения с радио- и телевизионни разпространители, различни от Sky UK, не се допуска тези разпространители да предоставят достъп до своите платени телевизионни услуги в Обединеното кралство и Ирландия.

Тази ситуация има отражение върху европейските потребители, които желаят да гледат платени телевизионни канали по свой избор, независимо от това къде живеят или пътуват в ЕС. Предварителното становище на Комисията е, че при липса на убедителни основания такива клаузи представляват нарушение на правилата на ЕС, които забраняват антиконкурентни споразумения.

Подобряване на функционирането на иновационните пазари — мобилни устройства

Мобилните устройства като смартфони и таблети вече са част от ежедневието на по-голямата част от европейските граждани. 2015 година беше повратна точка за европейските потребители на мобилни комуникации — Европейският парламент и Съветът приеха Регламент (ЕС) № 2015/2120¹⁷, с който таксите за роуминг в ЕС ще бъдат премахнати от 15 юни 2017 г. Целта на прилагането на антитръстовите правила и

¹⁶ Дело AT. 40023, *Трансграничен достъп до платени телевизионни програми*, вж. IP/15/5432 от 23 юли 2015 г., публикувано на адрес http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5432_en.htm.

¹⁷ Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и за изменение на Директива 2002/22/ЕО относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги и на Регламент (ЕС) № 531/2012 относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 310, 26.11.2015 г., стр. 1—18), публикуван на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R2120&from=EN>.

законодателство е да се защитава конкуренцията в областта на мобилните устройства, за да се осигурят непрекъснати иновации в полза на европейските потребители.

След като откри две отделни антитръстови разследвания през месец декември, Комисията изпрати две изложения на възраженията на Qualcomm, най-големия в света доставчик на базови чипсети (съвкупности от чипове), които се използват в потребителските електронни устройства. Чрез базовите чипсети се обслужват комуникационните функции на смартфони, планшети и други мобилни широколентови устройства. Те се използват за пренос на глас и данни.

Предварителното становище на Комисията е, че дружеството е злоупотребило с господстващото си положение на световните пазари за 3G (UMTS) и 4G (LTE) базови чипсети в нарушение на антитръстовите правила на ЕС¹⁸. В първото разследване се проучва дали Qualcomm е злоупотребило с господстващото си положение на пазара, като е предложило финансови стимули на важен производител на смартфони и планшети, при условие че той използва в своите смартфони и планшети изключително базови чипсети на Qualcomm. Такова поведение би намалило мотивацията на производителя да се снабдява с чипсети от конкурентите на Qualcomm и би навредило на конкуренцията и иновациите на пазарите за UMTS и LTE базови чипсети. Второто разследване има за цел да установи дали Qualcomm е прилагало агресивно ценообразуване, определяйки цени под себестойността, с цел да изтласка своите конкуренти от пазара.

Пазарът за доставка на хардуер обаче е само едната страна на монетата — софтуерът, работещ на смартфони и планшети, също трябва да бъде предмет на лоялна конкуренция. Мобилните приложения и услуги за смартфони, планшети и други мобилни устройства са базирани на операционната система на съответното устройство. Google Android стана водещата операционна система за интелигентни мобилни устройства в Европейското икономическо пространство, като понастоящем Android се използва в по-голямата част от интелигентните мобилни устройства в Европа.

През месец април Комисията откри официална процедура за разследване срещу Google, за да проучи дали поведението на дружеството по отношение на Android е в нарушение на антитръстовите правила на ЕС¹⁹. Android е операционна система за мобилни устройства с отворен код, която се разработва основно от Google. По принцип всеки може свободно да използва и доразвива Android. По-голямата част от производителите на смартфони и планшети обаче използват операционната система Android в комбинация с редица патентовани приложения и услуги на Google и следователно трябва да сключват определени споразумения с Google.

Комисията оценява дали чрез сключването на антиконкурентни споразумения и/или чрез злоупотребата с възможно господстващо положение Google е възпрепятствало неправомерно разработването и достъпа до пазара на конкурентни операционни системи за мобилни устройства, приложения и услуги за мобилни комуникации в Европейското икономическо пространство. Това разследване е различно и отделно от разследването на Комисията на поведението на Google по отношение на търсенето в интернет.

¹⁸ Дело AT.40220 *Qualcomm* (плащания за изключителни права) и дело AT.39711 *Qualcomm* (агресивни търговски практики), вж. IP/15/6271 от 8 декември 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6271_en.htm.

¹⁹ Дело AT.40099, *Android на Google*, вж. МЕМО/15/4782 от 15 април 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-4782_en.htm.

Ефективен контрол върху сливанията с цел защита на инвестициите в сектора на телекомуникациите

Ефективната конкуренция в сектора на телекомуникациите е основен двигател за инвестиции и подобрени пазарни резултати за потребителите и предприятията. Конкуренцията е движещата сила, която ще привлече инвестиции за изграждане на високоскоростните широколентови мрежи, от които се нуждаят европейските граждани. Потребителите не се възползват от самите инвестиции — те се възползват от въздействието на инвестициите върху параметрите на конкуренцията като избор, качество и цена.

В допълнение към поддържането на отворен и конкурентен пазар на телекомуникационни услуги, правоприлагането в областта на конкуренцията продължава да бъде ключов инструмент за преодоляване на фрагментирането на пазара в ЕС²⁰. Политиката в областта на конкуренцията допълва прегледа на регулаторната рамка за далекосъобщенията — една от основните мерки, планирани в рамките на стратегията за цифров единен пазар.

В допълнение, контролът върху сливанията в тази сфера играе решаваща роля, като чрез него се оценява дали предложеното сливане би довело до увеличаване на инвестициите в полза на потребителите, например под формата на разширяване на покритието на мрежата.

През месец май, в съответствие с Регламента за сливанията на ЕС, Комисията одобри предложеното придобиване на Jazztel, телекомуникационно дружество, регистрирано в Обединеното кралство, но развиващо дейност основно в Испания, от конкурента му Orange SA от Франция²¹. Одобрението зависи от пълното изпълнение от страна на Orange на редица ангажименти, които ще гарантират ефективна конкуренция на пазарите на услуги за стационарен достъп до интернет след поглъщането.

Комисията имаше опасения, че поглъщането, за което първоначално е подадено уведомление, би могло да доведе до по-високи цени на услугите за стационарен достъп до интернет за потребителите в Испания. За да отговори на тези опасения, Orange представи ангажименти, с които гарантира, че на пазара на дребно за услуги за стационарен достъп до интернет могат да навлязат нови участници и да се конкурират толкова активно, колкото Orange и Jazztel. С ангажиментите първоначалните опасения на Комисията бяха разсеяни.

Комисията започна също така две задълбочени разследвания на сливания в сектора на телекомуникациите. Първо, тя проучва предложеното придобиване на Telefónica UK от Hutchison²², за да прецени дали сделката ще наруши конкуренцията. Комисията се опасява, че сделката може да доведе до увеличаване на цените, ограничаване на избора и намаляване на иновациите за клиентите на мобилни телекомуникационни услуги в Обединеното кралство. Комисията също така проведе задълбочено разследване на

²⁰ Вж. например Решение на Комисията от 15 октомври 2014 г. по дело *Slovak Telecom* (дело AT.39523), публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39523.

²¹ Решение на Комисията от 19 май 20015 г. по дело M.7421, *Orange/Jazztel*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7421.

²² Решение на Комисията по дело M.7612, *Hutchison 3G UK/Telefónica UK*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7612.

поглъщането на BASE Belgium от Liberty Global²³, за да се увери, че потребителите в Белгия не понасят по-високи цени и ограничен избор в резултат на планираната сделка.

Освен това Комисията направи преглед на предложеното сливане на датските предприятия Telenor и TeliaSonera²⁴. Комисията имаше опасения, че в резултат на сливането ще бъде създаден най-големият мобилен оператор в Дания и това ще доведе до силно концентрирана пазарна структура, водеща до увеличаване на цените за клиентите и намаляване на стимулите за инвестиции. През месец септември 2015 г., след подаването на два комплекта корективни мерки, които изглежда не бяха достатъчни, за да се отговори на опасенията относно конкуренцията, страните се отказаха от сделката.

IV. Изграждане на интегриран и благоприятен за климата Европейски енергиен съюз

Създаването на енергиен съюз е важна стъпка към интегриран, взаимосвързан и устойчив пазар на енергия в полза на потребителите, предприятията и околната среда. Предприятията и домакинствата, които са в основата на енергийния съюз, трябва да могат да плащат достъпни и конкурентни цени. В същото време енергийната политика на ЕС се основава на трите стълба: устойчиво развитие, конкурентоспособност и сигурност на енергийните доставки. Създаването на силен енергиен съюз с амбициозна политика в областта на климата ще изисква фундаментална трансформация на енергийната система на Европа. През 2015 г. Комисията започна работа по този ключов приоритет.

През февруари Комисията представи своята Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата²⁵. В нея в пет взаимосвързани измерения на политиките („енергийна сигурност, солидарност и доверие“, „напълно интегриран европейски енергиен пазар“, „енергийна ефективност, допринасяща за ограничаване на потреблението“, „намаляване на въглеродните емисии на икономиката“ и „научни изследвания, иновации и конкурентоспособност“) са изложени целите на Енергийния съюз, както и стъпките, които Комисията ще предприеме, за да ги постигне.

ЕС трябва да се откаже от икономика, задвижвана от изкопаемите горива, която разчита на остарели технологии и бизнес модели. Сегашната разпокъсана система, характеризираща се с некоординирани национални политики, пазарни бариери и изолирани в енергийно отношение зони, трябва да бъде преодоляна. От решаващо значение е също така да бъдат оправомощени потребителите, като им се предоставят информация и избор.

²³ Дело М.7637, *Liberty Global/BASE Belgium*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7637.

²⁴ Дело М. 7419, *TeliaSonera/Telenor/JV*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=2_M_7419.

²⁵ Съобщение на Комисията от 25 февруари 2015 г. до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет, Комитета на регионите и Европейската инвестиционна банка *Рамкова стратегия за устойчив енергиен съюз с ориентирана към бъдещето политика по въпросите на изменението на климата* (COM(2015) 080 final), публикувано на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1465157281068&uri=CELEX:52015DC0080>.

Интегрирането на енергийните пазари е ключова цел на енергийния съюз. Ако газът и електрическата енергия се движат свободно в ЕС, това би довело до икономическа устойчивост, опазване на околната среда и социално включване.

Прилагане на антитръстовото законодателство за по-сигурна, достъпна и устойчива енергия

Прилагането на антитръстовото законодателство играе ключова роля за насърчаване на интеграцията на пазара в енергийния съюз чрез справяне с нарушаване на пазара, произтичащо от поведението на пазарните участници с господстващо положение. Отличен пример за това е антитръстовото разследване на поведението на Газпром в Централна и Източна Европа²⁶.

Мерки, с които да се гарантира, че доставчиците на газ с господстващо положение спазват правилата — разследването на Газпром

През април Комисията изпрати изложение на възраженията на Газпром, в което твърди, че някои от неговите бизнес практики на централно- и източноевропейските газови пазари може да представляват злоупотреба с неговото господстващо положение на пазара в нарушение на антитръстовите правила на ЕС. Газът е основна стока в ежедневието на повечето граждани на ЕС и предварителното становище на Комисията е, че Газпром може да възпрепятства конкуренцията на пазарите за доставка на газ в осем държави членки от Централна и Източна Европа (България, Чешката република, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша и Словакия). Газпром е господстващият доставчик на природен газ в тези държави, в повечето от тях с пазарни дялове, значително надвишаващи 50 %, а в някои случаи достигащи до 100 %.

Въз основа на разследването предварителното становище на Комисията гласи, че Газпром вероятно нарушава антитръстовите правила на ЕС посредством цялостна стратегия за разделяне на централно- и източноевропейските газови пазари, например като ограничава възможността на своите клиенти да препродават закупения газ през граница. Това може да е позволило на Газпром да налага несправедливи цени в някои държави членки. Освен това е възможно Газпром да е злоупотребило с господстващото си пазарно положение като е обвързвало доставките на газ с получаването на несвързани ангажменти от търговците на едро по отношение на инфраструктурата за пренос на газ.

Прилагането на антитръстовото законодателство подпомага създаването на единен пазар на енергия, също и чрез разтрогване на антиконкурентни споразумения за разделяне на пазара²⁷ и чрез запазване на достъпа до инфраструктурата. Достъпът до инфраструктурата е важен за предотвратяване на затварянето на пазара и запазване на стимулите за инвестиции. Важни действия в тази област включват изложението на възраженията, изпратено през месец март до „Български енергиен холдинг“ (БЕХ), неговото дъщерно дружество за доставка на газ „Булгаргаз“ и неговото дъщерно дружество за газова инфраструктура „Булгартрансгаз“²⁸.

БЕХ е традиционният държавен енергиен оператор в България. То е вертикално интегрирано дружество, което означава, че доставя газ и неговите дъщерни дружества притежават или контролират вътрешната газопреносна мрежа, единственото газово хранилище в България, както и капацитета на главния газопровод за внос на газ в България. Комисията се опасява, че БЕХ и неговите дъщерни дружества може да злоупотребяват с господстващото си положение на българския газов пазар, като

²⁶ Дело АТ.39816, *Доставки на газ нагоре по веригата в Централна и Източна Европа*, вж. IP/15/4828 от 22 април 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4828_bg.htm.

²⁷ Вж. Например Решение на Комисията от 5 март 2014 г по дело АТ.39952, *Енергийни борси*, вж. IP/14/215, публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-215_en.htm.

²⁸ Дело АТ.39849, *БЕХ газ*, вж. IP/15/4651, публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4651_bg.htm.

възпрепятстват конкурентите да получат достъп до инфраструктурата, която им е необходима, за да се конкурират успешно на пазара за доставка на газ в България. Подобно поведение нарушава антитръстовите правила на ЕС и води до по-малко конкуренция на пазара и по-слаби пазарни резултати за засегнатите потребители.

Комисията също така проведе отделно антитръстово разследване на поведението на БЕХ на нерегулирания пазар на едро на електроенергия в България²⁹. Комисията имаше опасения, че БЕХ е създавало изкуствени бариери между националните пазари. По-конкретно, БЕХ е продавало електрическа енергия на търговци, използвайки договори, които са им забранявали препродажбата на електроенергия извън България. БЕХ предложи да отговори на опасенията на Комисията чрез създаването на независима енергийна борса в България, чрез която електроенергия да може да се търгува анонимно без възможност да се провери къде е препродадена. На 10 декември 2015 г. Комисията направи ангажиментите, предложени от БЕХ, правно обвързващи.

Контрол върху държавната помощ с цел осигуряване на по-благоприятен за климата и устойчив енергиен пазар без неоправдано нарушаване на конкуренцията

Друг важен акцент на политиката в областта на конкуренцията, който придружава прехода към екологична икономика, е да се гарантира, че пазарите функционират правилно и че държавната подкрепа — включително подкрепа за улесняване на стремежа към възобновяеми енергийни източници — не създава дисбаланси.

Чрез своите Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика³⁰ Комисията насърчава интегрирането на възобновяеми енергийни източници на пазара, за да се избегне нарушаване на конкуренцията. От 2016 г. производителите на енергия, използващи възобновяеми енергийни източници, трябва да продават своята електроенергия директно на пазара. Държавна подкрепа може да се предоставя само като премия върху пазарната цена. В допълнение, от 2017 г. държавите членки ще трябва да предоставят оперативна помощ чрез конкурентна тръжна процедура.

Освен това насоките са предназначени да допринесат за въвеждането на пазара на иновационни енергийни технологии с ниски въглеродни емисии, като се позволява предоставянето на държавна помощ в случаите, когато е налице пазарна неефективност. С насоките държавите — членки на ЕС, се насърчават също така да си сътрудничат помежду си и да вземат предвид доставките на електроенергия от други държави членки.

В допълнение контролът върху държавната помощ спомага за създаването на свързан, интегриран и сигурен енергиен пазар в Европа чрез оценка на националните мерки за гарантиране на доставките на електроенергия (известни като „механизми за осигуряване на капацитет“).

Секторното проучване на механизмите за осигуряване на капацитет — напредък по целите на енергийния съюз

През април Комисията започна секторно проучване на държавната помощ, за да се събере информация за съществуващите или планираните механизми за осигуряване на капацитет, т.е. мерките, предприети от

²⁹ Дело АТ. 39767, *Електроенергия, доставяна от БЕХ*, вж. IP/15/6289 от 10 декември 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6289_bg.htm

³⁰ Съобщение на Комисията *Насоки относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014 — 2020 г.* (ОВ С 200, 28.6.2014 г.), публикувано на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX%3A52014XC0628%2801%29>.

държавите членки за гарантиране на съответствие на доставките на електрическа енергия с търсенето в средносрочен и дългосрочен план. Секторното проучване има за цел да се проучи по-специално дали тези мерки гарантират сигурност на доставките на електроенергия, без да се нарушава конкуренцията между доставчиците на електроенергия или да се възпрепятства трансграничната търговия.

Това секторно проучване е първото в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ и обхваща представителна извадка от държавите членки, които имат въведени механизми за осигуряване на капацитет или обмислят въвеждането на такива, а именно: Белгия, Хърватия, Дания, Франция, Германия, Ирландия, Италия, Полша, Португалия, Испания и Швеция. Правителствата имат законен интерес да гарантират, че са налице достатъчни доставки на електроенергия, за да се избегне прекъсване на тока, но едновременно с това политиката в областта на конкуренцията трябва да гарантира, че публичните мерки подкрепят инвестициите в доставки на електроенергия, че са в съответствие с инструментите на политиката, насочени към насърчаване на намаляването на въглеродните емисии, и че не облагодетелстват неоправдано конкретни производители или технологии.

Поддържане на привлекателността на Европа като място за инвестиции — контрол върху сливанията в енергийния сектор

За мрежови индустрии като енергийния сектор е от съществено значение да се предотврати създаването на пазарни структури, които биха могли да възпрепятстват ефективната конкуренция, като по този начин се намалят стимулите за инвестиции и иновации. Контролът на ЕС върху сливанията продължава да бъде ефективен инструмент за поддържане на отворен енергиен пазар на ЕС и за гарантиране, че инвестициите водят до по-добри пазарни резултати за предприятията и домакинствата в ЕС.

В резултат на задълбочен преглед и много тясно сътрудничество с антитръстовия отдел към Министерството на правосъдието на САЩ, Комисията одобри, в съответствие с Регламента за сливанията на ЕС, предложеното придобиване на енергийните предприятия на Alstom от Франция от страна на General Electric (GE) със седалище в САЩ³¹. Сделката е добър пример за това как технология, установена в ЕС, може да се развива и привлича чуждестранни инвестиции.

Одобрението е обвързано с условието за продажба на важни части от дейността на Alstom с мощни газови турбини, които се използват главно в електроцентрали, работещи на газ, на Ansaldo от Италия. Комисията имаше опасения, че сделката би могла да премахне един от основните световни конкуренти на GE на пазара на мощни газови турбини, на който GE е най-големият производител в света, а Alstom е един от водещите световни участници. Това би довело до по-малко иновации и по-високи цени. С ангажиментите, предложени от GE, тези опасения се разсейват. Освен това напредналата технология за мощни газови турбини е от особено значение за постигането на целите във връзка с изменението на климата и модернизирването на енергийните доставки на ЕС.

V. Към по-задълбочен и по-справедлив единен пазар на ЕС

Във времена на нарастваща глобализация един по-задълбочен и по-справедлив единен пазар е основен актив за изграждането на по-силна икономика на ЕС, която е двигател за създаването на работни места и растежа. Това е причината, поради която ускоряването на интеграцията на единния пазар остава водещ приоритет в програмата

³¹ Дело M.7278, *General Electric/Alstom (Топлинна енергия — предприятие за енергия от възобновяеми източници и преносна мрежа)*, решение на Комисията от 8 септември 2015 г., публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/index.cfm?fuseaction=dsp_result.

на Комисията. Целта на Комисията е да се разкрият нови възможности за гражданите и предприятията, като се създаде възможност за по-свободно движение на хора, стоки, услуги и капитали в границите на единния пазар.

Повишаване на прозрачността на данъчното облагане и гарантиране на справедлива данъчна тежест за всички

За един пълноценно функциониращ единен пазар се изисква всички участници на пазара — независимо дали са малки или големи, местни или световни — да плащат справедлив дял от данъчното бреме. Ето защо борбата с укриването на данъци и данъчните измами е един от основните приоритети на Комисията, ръководена от председателя Юнкер, и една от най-важните инициативи за ускоряване на изграждането на единния пазар на ЕС.

През март Комисията представи пакет от мерки за прозрачност в данъчното облагане³², който има за цел да се гарантира, че държавите членки са оборудвани с необходимата им информация, за да защитят своите данъчни основи и ефективно да се насочват към дружества, които се опитват да избегнат плащането на своя справедлив дял от данъчното бреме. През месец юни пакетът бе последван от плана за действие на Комисията за справедливо и ефикасно данъчно облагане³³. В този план за действие са набелязани поредица от инициативи за преодоляване на проблемите с избягването на данъчно облагане, за осигуряване на устойчиви данъчни постъпления и за укрепване на единния пазар в помощ на предприятията. Взети заедно, тези мерки значително ще подобрят рамката за корпоративно данъчно облагане в ЕС, допринасяйки за повече справедливост и ефикасност и правейки я по-благоприятна за растежа.

Политиката в областта на конкуренцията играе ключова роля за справянето с това предизвикателство. В резултат на задълбочени разследвания, които започнаха през месец юни 2014 г., Комисията заключи, че Люксембург и Нидерландия са предоставили изборителни данъчни предимства (неправомерни съгласно правилата на ЕС за държавна помощ) на Fiat Finance and Trade³⁴ и Starbucks³⁵. За всяко от тези дружества данъчните становища, издадени от съответния национален данъчен орган, изкуствено са занижили дължимия от дружеството данък³⁶. Съгласно правилата на ЕС за държавна помощ при предварителните данъчни становища не могат да се използват методи, независимо от тяхната сложност, за установяване на трансферни цени без икономическа обосновка, които неоправдано прехвърлят печалбите с цел намаляване на данъците, плащани от дружеството. Такива практики биха предоставили на съответното дружество несправедливо конкурентно предимство спрямо останалите дружества, обикновено малки и средни предприятия, които се облагат с данък върху действителните им печалби, защото плащат пазарни цени за стоките и услугите, които използват.

³² Вж. IP/15/4610 от 18 март 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4610_bg.htm.

³³ Вж. IP/15/5188 от 17 юни 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5188_bg.htm.

³⁴ Решение на Комисията от 21 октомври 2015 г. по дело SA.38375 (2014/C) (ex 2014/NN) —

Предполагаема помощ за FFT — Люксембург, публикувано на

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38375.

³⁵ Решение на Комисията от 21 октомври 2015 г. по дело SA.38374 (2014/C) (ex 2014/NN) (ex 2014/CP),

Предполагаема помощ за Starbucks, публикувано на

http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38374.

³⁶ Вж. IP/15/5880 от 21 октомври 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5880_bg.htm.

Справяне с несправедливи данъчни предимства — решенията за Starbucks и Fiat Finance & Trade

Данъчните становища, като такива, са напълно законни. В случаите на Starbucks и Fiat Finance & Trade обаче с двете данъчни становища, които са предмет на разследване, са одобрени изкуствени и сложни методи за определяне на облагаемата печалба на дружествата. Тези методи определят цени за стоките и услугите, продавани между дружествата на групите Fiat и Starbucks (т.нар. „трансферни цени“), които не съответстват на пазарните условия и следователно не отразява икономическата реалност.

Правилата на ЕС за държавна помощ изискват всяка несъвместима държавна помощ да бъде възстановена, за да се намали нарушаването на конкуренцията, породено от помощта. В двете си решения Комисията е изложила методиката за изчисляване на стойността на неправомерното конкурентно предимство, от което са се възползвали Fiat и Starbucks, т.е. разликата между това, което дружеството е платило, и това, което е щяло да плати без данъчното становище. Тази сума възлиза на около 20—30 милиона евро за всяко от двете дружества, но точният размер на данъка, който следва да бъде възстановен, ще бъде определен от данъчните органи на Люксембург и Нидерландия въз основа на методиката, определена в решенията на Комисията. Освен това дружествата вече няма да се възползват от изгодното данъчно третиране, предоставено по силата на тези данъчни становища.

През декември Комисията откри официална процедура по разследване във връзка с данъчното третиране на McDonald's в Люксембург³⁷. Предварителното становище на Комисията е, че при издаването на данъчното становище органите на Люксембург изборително са се отклонили от разпоредбите на своето данъчно законодателство и спогодбата между Люксембург и САЩ за избягване на двойното данъчно облагане, като по този начин са предоставили на McDonald's предимство, което други предприятия в сходно фактическо и правно положение не са получили.

Комисията също така изрази опасения, че данъчните становища могат да доведат до проблеми, свързани с държавна помощ, по отношение на Apple в Ирландия³⁸ и Amazon в Люксембург³⁹. През февруари 2015 г. започна допълнително задълбочено разследване на белгийския данъчен режим, уреждащ „свръхпечалбата“⁴⁰. На 11 януари 2016 г. Комисията издаде отрицателно решение с възстановяване, в което заключава, че изборителните данъчни предимства, предоставени от Белгия по линия на нейния данъчен режим, уреждащ „свръхпечалбата“, са неправомерни съгласно правилата на ЕС за държавната помощ, и разпорежда тяхното възстановяване⁴¹. В същото време Комисията продължава разследването си на практиките на данъчни становища във всички държави — членки на ЕС⁴².

Създаване на условия за по-ефективно правоприменение за националните органи за защита на конкуренцията в ЕС

Друг съществен аспект за създаването на истински условия на равнопоставеност за дружествата в рамките на единния пазар е да се гарантира, че предприятията могат да

³⁷ Държавна помощ SA.38945, *Предполагаема помощ за Mc Donald's — Люксембург*, Решение на Комисията за откриване на официална процедура по разследване от 3 декември 2015 г., вж. IP/15/6221, публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-6221_bg.htm.

³⁸ Държавна помощ SA.38373 (2014/C) (ex 2014/NN) – *Предполагаема помощ за Apple*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38373.

³⁹ Държавна помощ SA.38944 (2014/C) (2014/NN) — *Предполагаема помощ за Amazon*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_38944.

⁴⁰ Държавна помощ SA.37667 — *Схема за помощ чрез освобождаване на свръхпечалбата в Белгия*, Решение на Комисията за откриване на официална процедура по разследване от 3 февруари 2015 г., вж. IP/15/4080, публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-4080_en.htm.

⁴¹ Вж. IP/16/42 от 11 януари 2016 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-42_bg.htm.

⁴² Вж. IP/14/2742 от 17 декември 2014 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2742_en.htm.

разчитат на последователното прилагане на правилата за конкуренция на ЕС, независимо от държавата членка, в която осъществяват дейност. В това отношение от решаващо значение е ролята на националните органи за защита на конкуренцията. С влизането в сила на Регламент (ЕО) № 1/2003⁴³ през 2004 г. правоприлагането в областта на конкуренцията беше променено, като наред с Комисията на националните органи за защита на конкуренцията и на националните съдилища бе поверена ключова роля в изпълнението на антитръстовите правила на ЕС. Правилата за конкуренция на ЕС в момента се прилагат в мащаб, който Комисията никога не би могла да постигне самостоятелно, и по по-задълбочен и ефективен начин, който при други обстоятелства не би бил възможен.

В Съобщението на Комисията „Десет години прилагане на антитръстовото законодателство съгласно Регламент № 1/2003: постижения и перспективи“⁴⁴ от 2014 г. са определени редица конкретни области на действие за засилване на правомощията за правоприлагане на националните органи за защита на конкуренцията и за подобряване на хармонизирането между националните системи. Понастоящем Комисията обмисля въпроса дали наличният инструментариум за националните органи за защита на конкуренцията може да бъде допълнително подобрен. През месец ноември 2015 г. Комисията започна специална обществена консултация, като покани широката общественост и заинтересованите страни да споделят своя опит и да предоставят обратна информация относно потенциални законодателни действия на ЕС за по-нататъшно засилване на инструментите за правоприлагане и налагане на санкции на националните органи за защита на конкуренцията.

Укрепване на правата на потребителите в ЕС чрез разбиване на картелите

Поддържането на справедлив, прозрачен и отворен единен пазар е от полза за предприятията в ЕС и икономиките на държавите членки, но на първо място то е важно за европейските граждани. Ясен пример за това е работата на Комисията по прилагане на антикартелното законодателство. В един добре функциониращ единен пазар дружествата са насърчавани да бъдат по-ефективни и изобретателни от своите конкуренти и от това в крайна сметка се облагодетелстват потребителите в ЕС чрез по-добри продукти и по-ниски цени. Картелите вредят на потребителите и на икономиката като цяло, когато цените се определят от дружествата, вместо от пазара.

През юни Комисията наложи глоби на обща стойност над 115 милиона евро на осем производители и двама дистрибутори на опаковъчни тарелки за продажба на хранителни продукти на дребно заради участието им в най-малко един от пет отделни картела⁴⁵. Осемте производители са Huhtamäki от Финландия, Nespak и Vittembal от Франция, Silver Plastics от Германия, Coopbox, Magic Pack и Sirap-Gema от Италия и

⁴³ Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове 81 и 82 от Договора (ОВ L 1, 4.1.2003 г.), публикуван на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1465196718775&uri=CELEX:32003R0001>.

⁴⁴ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и Съвета *Десет години прилагане на антитръстовото законодателство съгласно Регламент № 1/2003: постижения и бъдещи перспективи* от 9 юли 2014 г. (COM(2014) 453), публикувано на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52014DC0453&from=EN>.

⁴⁵ Решение на Комисията от 24 юни 2015 г. по дело AT.39563 — *Опаковки за продажба на хранителни стоки на дребно*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39563.

Linpac от Обединеното кралство. Двата дистрибутори са Ovarpack от Португалия и Propack от Обединеното кралство.

Вместо да се конкурират въз основа на своите качества, дружествата са определяли цените и са си разпределяли клиентите на тарелките от полистиренова пяна и тарелките от полипропиленова пластмаса в нарушение на антиitrustовите правила на ЕС, като са засегнали милиони потребители, купувачи хранителни продукти. Тарелките от полистиренова пяна и тарелките от полипропиленова пластмаса се използват за опаковане на хранителни продукти като сирене, месо, риба или сладкиши, продавани в магазините или супермаркетите.

Комисията също така наложи глоби на обща стойност 116 милиона евро на осем доставчици на оптични дискови устройства за това, че са координирали поведението си във връзка с търговете за обществени поръчки, организирани от две дружества производители на компютри — Dell и Hewlett Packard⁴⁶. Доставчиците, на които беше наложена глоба, са Philips, Lite-On, тяхното съвместно предприятие Philips & Lite-On Digital Solutions, Hitachi-LG Data Storage, Toshiba Samsung Storage Technology, Sony, Sony Optiarc и Quanta Storage. Въпреки че картелните споразумения са били сключени извън територията на Европейското икономическо пространство (ЕИП), те са се прилагали в целия свят, включително на територията на ЕИП.

Оптичните дискови устройства се използват например в персонални компютри, CD и DVD плейъри и конзоли за видео игри за четене и запис на данни, съхранявани на оптични дискове като CD, DVD или Blu-ray дискове. Картелът се отнася за оптични дискови устройства за настолни и преносими компютри. Вземането на мерки за запазване на конкуренцията на тези видове пазари е особено важно, за да се гарантират справедливи цени за днешните потребители и новаторски продукти за потребителите на бъдещето.

Разбиването на картели наподобява отмяната на скрит данък, който милиони нищо неподозиращи потребители в Европа са били принудени да плащат. Нещо повече, картелите премахват стимулите за иновации на предприятията, като силно затрудняват динамиката и бъдещия растеж на ЕС.

Подобряване на функционирането на пазарите на финансови услуги — новости в политиката в областта на конкуренцията в секторите на финансовите и платежните услуги

Комисията прие решение в областта на картелите също и във финансовия сектор, една от приоритетните области на Комисията за постигане на по-справедлив и по-интегриран единен пазар. През февруари Комисията наложи глоба в размер на около 15 милиона евро на ICAP — брокер, установен в Обединеното кралство, за нарушаване на антиitrustовите правила на ЕС чрез улесняване на няколко картела в сектора на лихвените деривати в йени (YIRD)⁴⁷. В тази връзка през декември 2013 г. бяха наложени глоби на няколко от големите банки в следствие на приемането на решение за „постигане на споразумение“.

⁴⁶ Решение на Комисията от 21 октомври 2015 г. по дело AT.39639 *Оптични дискови устройства*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39639.

⁴⁷ Решение на Комисията от 4 декември 2013 г. по дело AT.39861 *Лихвени деривати в йени (YIRD)*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=1_39861.

Разследването по делото за лихвените деривати в йени е само един пример за усилията на Комисията за борба с антиконкурентните практики на финансовите пазари. Секторът на платежните услуги предлага друг съответен пример. През месец юли 2015 г. Комисията изпрати на MasterCard изложение на възраженията във връзка с предполагаемо завишаване на разходите за плащания с карта, което е в ущърб на потребителите и търговците на дребно в ЕС⁴⁸. Плащанията с карта имат ключова роля за единния пазар, както във връзка с местните, така и с трансграничните покупки, включително по интернет. Годишно над 40 % от безпаричните плащания на европейските потребители и предприятия се извършват с карта.

В изложението на възраженията е очертано предварителното становище на Комисията, че правилата на MasterCard не позволяват на банките да предлагат по-ниски обменни такси на търговците на дребно, установени в друга държава — членка на Европейското икономическо пространство (ЕИП), в която обменните такси могат да бъдат по-високи. В резултат на това търговците на дребно не могат да се възползват от по-ниски такси другаде и трансграничната конкуренция между банките може да бъде ограничена, което представлява нарушение на европейските антитръстови правила. В изложението на възраженията се твърди също така, че обменните такси на MasterCard за трансакции в ЕС, извършвани с карти на MasterCard, издадени в други региони на света, нарушават европейските антитръстови правила, като създават изкуствено висока минимална цена за обработването на тези трансакции.

Един от двата въпроса в рамките на това разследване засяга междурегионалните трансакции, които не са обхванати от Регламента относно обменните такси⁴⁹, приет през април 2015 г. Въз основа на почти десет години антитръстова съдебна практика в сектора на разплащателните услуги в Регламента се определят тавани на обменните такси за карти, издадени и използвани в ЕС, с което се облагодетелстват потребителите и предприятията и се насърчават растежът и иновациите. Тъй като картите са най-широко използваният метод за плащания онлайн, Регламентът представлява също така важен градивен елемент за завършване на цифровия единен пазар.

Правилата за държавна помощ в банковия сектор — в подкрепа на икономическото възстановяване и свеждането до минимум на нарушаването на конкуренцията

В банковия сектор контролът върху държавната помощ продължава да ограничава нарушаването на конкуренцията и да гарантира условия на равнопоставеност, като в същото време намалява използването на парите на данъкоплатците до необходимия минимум. В допълнение, през януари 2015 г. влезе в сила Директивата за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции (ДВПКИ)⁵⁰, в която са определени правилата за възстановяване на банки и големи инвестиционни дружества във всички държави членки. Държавна помощ за банка в затруднение, за която уведомление до Комисията е подадено след 1 януари 2015 г., може да се предоставя

⁴⁸ Дело AT.40049, *Mastercard II*, вж. IP/15/5323 от 9 юли 2015 г., публикувано на http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5323_bg.htm.

⁴⁹ Регламент (ЕС) 2015/751 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно обменните такси за платежни операции, свързани с карти (ОВ L 123, 19.5.2015 г.), публикуван на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:32015R0751&from=BG>.

⁵⁰ Директива 2014/59/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на рамка за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници (ОВ L 173, 12.6.2014 г.), публикувана на <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?qid=1427289116879&uri=CELEX:32014L0059>.

само ако по отношение на банката е започнала процедура за реструктуриране, в съответствие с разпоредбите на ДВПКИ, в допълнение към правилата на ЕС за държавна помощ.

През ноември Комисията заключи, че плановете за реструктуриране на Banca delle Marche, Banca Popolare dell'Etruria e del Lazio, Cassa di Risparmio di Ferrara и Cassa di Risparmio della Provincia di Chieti (с комбиниран пазарен дял в Италия около 1 %) са в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ⁵¹. По отношение на всички четири банки, които вече са били поставени под специално управление, бе предприета процедура на реструктуриране от централната банка на Италия в съответствие с ДВПКИ. Комисията установи, че плановете на Италия да използва националния фонд за реструктуриране свеждат до минимум използването на публични средства и евентуалното нарушаване на конкуренцията в резултат на мерките, като същевременно се запазва финансовата стабилност.

Освен това правилата за държавна помощ играят ключова роля за подпомагане на усилията на четирите най-големи гръцки банки за справяне с недостига на капитал, установен от Европейския орган за банков надзор⁵². Между ноември и декември Комисията одобри мерки за държавна помощ за рекапитализация на Piraeus Bank⁵³ и на Националната банка на Гърция⁵⁴. Банките представиха плановете за реструктуриране, насочени към осигуряване на дългосрочната им жизнеспособност, които ще им позволят отново да се съсредоточат върху кредитиране на гръцките предприятия и подпомагане на възстановяването на гръцката икономика.

Комисията също така гарантира последователното прилагане на правилата за държавна помощ за банковия сектор в рамките на програмата за икономически реформи в Кипър. По-конкретно, през месец декември 2015 г. Комисията констатира, че вливането на капитал в размер на 175 милиона евро в Cypriot Cooperative Central Bank Ltd и нейните дъщерни дружества е в съответствие с правилата на ЕС за държавна помощ⁵⁵. Комисията стигна до заключението, че мерките за реструктуриране, с чието прилагане се е ангажирала банката, ще сведат до минимум нарушаването на конкуренцията, като

⁵¹ Решение на Комисията от 22 ноември 2015 г. по дело SA.39543, *Реструктуриране на Banca delle Marche S.p.A.*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_39543; Решение на Комисията от 22 ноември 2015 г. по дело SA.41134, *Реструктуриране на Banca Popolare dell'Etruria e del Lazio - Soc. Coop.*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_41134; Решение на Комисията от 22 ноември 2015 г. по дело SA.41925, *Реструктуриране на Cassa di risparmio di Ferrara S.p.A.*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_41925; и Решение на Комисията от 22 ноември 2015 г. по дело SA.43547, *Реструктуриране на Cassa di risparmio della Provincia di Chieti S.p.A.*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43547.

⁵² Вж. <https://www.bankingsupervision.europa.eu/press/pr/date/2015/html/sr151031.en.html>.

⁵³ Решение на Комисията от 29 ноември 2015 г. по дело SA.43364, *Допълнителна помощ от 2015 г. за реструктуриране в полза на Piraeus Bank*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43364.

⁵⁴ Решение на Комисията от 4 декември 2015 г. по дело SA.43365, *Допълнителна помощ от 2015 г. за реструктуриране в полза на Националната банка на Гърция*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43365.

⁵⁵ Решение на Комисията от 18 декември 2015 г. по дело SA.43367, *Допълнителна помощ от 2015 г. за реструктуриране в полза на Cooperative Central Bank*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43367.

същевременно се гарантира, че банката ще възстанови жизнеспособността си в дългосрочен план.

В периода след приключване на програмата в Португалия⁵⁶ Комисията одобри, в съответствие с правилата на ЕС за държавната помощ, удължаване на срока на действие на португалските държавни гаранции по облигации, емитирани от Novo Banco⁵⁷, и мерките за държавна помощ за покриване на недостига на финансиране за реструктурирането на Banif⁵⁸. Предложените мерки за помощ имаха за цел съответно да се гарантира поддържането на достатъчна ликвидност за Novo Banco и да се позволи на Banif организирано оттегляне от пазара, като по този начин се укрепи финансовата стабилност на португалския банков сектор.

VI. Насърчаване на ползотворно международно сътрудничество и конструктивен диалог между институциите в областта на конкуренцията

Комисията, и по-специално Маргрете Вестегер, комисарят, отговарящ за конкуренцията, е изцяло ангажирана с открития и конструктивен обмен по въпросите на конкуренцията в световен план, както и с други институции на ЕС.

Засилване на международното сътрудничество с традиционните и с нови стопански субекти

Постепенното интегриране на световните икономики има важни последици за работата на правоприлагащите органи в областта на конкуренцията. Глобализацията е свързана преди всичко с взаимозависимост. През последните 25 години броят на режимите в областта на конкуренцията по света се е увеличил драстично от около 20 в началото на деветдесетте години на 20^{-ти} век до около 130 през 2015 г., обхващайки 85 % от населението на света. Въпреки че нарастването на броя на антитръстовите органи е знак, че културата на конкуренция се развива все повече по целия свят, усилията на Комисията са насочени и към преодоляването на предизвикателствата, които я съпътстват.

За тази цел Комисията участва активно в международното двустранно и многостранно сътрудничество по въпросите на конкуренцията на съответни форуми като Комитета по конкуренция на ОИСР, Конференцията на ООН за търговия и развитие (УНКТАД) и Международната мрежа по конкуренцията (ММК).

Като съпредседател на работната група по сливанията към ММК, Комисията даде своя принос за разработването на Практическото ръководство за международно сътрудничество по въпросите на правоприлагането в областта на сливанията, прието през 2015 г. В практическото ръководство се предоставят преки и основани на конкретни случаи насоки за членовете на ММК за това как агенциите могат да съгласуват графици си, да споделят информация и да си сътрудничат, както по същество, така и относно коригиращи мерки за избягване на несъответствията.

⁵⁶ Португалия успешно завърши своята тригодишна програма за икономически реформи през юни 2014 г.

⁵⁷ Решение на Комисията от 19 декември 2015 г. по дело SA.43976, *Изменение от 2014 г. на реструктурирането на Banco Espirito Santo S.A. (Novo Banco S.A.)*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43976.

⁵⁸ Решение на Комисията от 21 декември 2015 г. по дело SA.43977, *Реструктуриране на Banif — Banco Internacional do Funchal, S.A.*, публикувано на http://ec.europa.eu/competition/elojade/iseef/case_details.cfm?proc_code=3_SA_43977.

Успешното сътрудничество при осъществяването на контрол върху сливанията през 2015 г. обхваща също така и двустранните отношения. През октомври Комисията и министерството на търговията на Китайската народна република подписаха практически насоки за сътрудничество при разглеждането на дела на сливания. С практическите насоки ще се даде възможност за по-голяма прозрачност по отношение на сроковете и съдържанието на обсъжданията между Комисията и министерството на търговията на Китайската народна република, което ще доведе до по-ефективно, съгласувано и безконфликтно разглеждане, когато дадено сливане трябва да бъде оценено и от двата органа. Насоките представляват допълнителен елемент на сътрудничеството между ЕС и Китай към дейностите по техническо сътрудничество, които в момента се разработват като част от специална програма за сътрудничество (EUCSTR II⁵⁹).

Комисията продължава своята работа за включване на разпоредби относно конкуренцията и държавната помощ в преговорите по споразуменията за свободна търговия (ССТ). През 2015 г. беше постигнат значителен напредък по отношение на разпоредбите относно конкуренцията в споразуменията за свободна търговия с Япония и Виетнам. Комисията също така постигна напредък в своите преговори със САЩ за трансатлантическо споразумение за партньорство в областта на търговията и инвестициите (ТПТИ), което ще включва глава за конкуренцията.

Структуриран диалог с Европейския парламент

През 2015 г. Комисията продължи успешните си работни отношения с Европейския парламент, и по-специално с неговата Комисия по икономически и парични въпроси (ECON).

Като част от структурирания диалог с Парламента, комисар Вестегер посети ECON през юли и ноември. Тя приветства възможността да присъства на заседание на комисията и се включи в конструктивен дебат с членовете на Парламента относно политиката в областта на конкуренцията.

Комисар Вестегер присъства и на заседание на работната група по конкуренцията на комисията ECON през април, както и на заседания на Специалната комисия относно данъчните постановления и другите мерки, сходни по естество или въздействие (TAXE), през май и септември. През юни тя присъства на заседание на Комисията по земеделие и развитие на селските райони (AGRI), за да обсъди проекта за насоки относно съвместната продажба в сектора на говеждото и телешкото месо, маслиновото масло и полските култури.

⁵⁹ Проект за търговия между ЕС и Китай II (EU-China Trade Project II).

Насърчаване на участието на Парламента в инициативи, свързани с политиката в областта на конкуренцията

След публикуването на своето съобщение „Десет години прилагане на антитръстовото законодателство съгласно Регламент № 1/2003: постижения и перспективи“ Комисията обмисля как да се даде възможност на националните органи за защита на конкуренцията да бъдат по-ефективни при прилагането на антитръстовите правила на ЕС. Комисията ECON беше информирана относно обществената консултация, която стартира през ноември 2015 г., с цел получаване на обратна връзка от широк кръг заинтересовани страни. Освен това комисар Вестегер пое ангажимента да насърчава пълното участие на Парламента в тази инициатива, доколкото конкретното съдържание на предложението позволява това.

По-нататъшно подобряване на комуникацията между ГД „Конкуренция“ и Европейския парламент

През юли 2015 г. се състоя редовният информационен семинар на ГД „Конкуренция“ за асистенти и политически съветници от комисията ECON по основните теми в доклада за политиката в областта на конкуренцията от 2014 г. Също така, ГД „Конкуренция“ осигури основна информация относно политиката и процедурите в областта на държавната помощ за членовете на TAXE и за свързания персонал.

ГД „Конкуренция“ работи съвместно с работната група по конкуренцията по подготовката на работна среща през май 2015 г. по въпросите на международното сътрудничество за правоприлагане в областта на конкуренцията и отношенията между ЕС и САЩ в тази област. Нещо повече, новоназначеният генерален директор на ГД „Конкуренция“ Йоханес Лайтенбергер стана първият генерален директор, присъствал на срещи на работна група на Парламента относно политиката на конкуренция през декември 2015 г.

ГД „Конкуренция“ беше водещата генерална дирекция по 331 писмени парламентарни въпроса и 7 петиции, изготвени от службите на Комисията.

Ангажименти на ГД „Конкуренция“ към Европейския икономически и социален комитет (ЕИСК) и Комитета на регионите (КР)

Комисията информира ЕИСК и КР относно основните инициативи на политиката и взе участие в проучвателни групи и в заседанията на специализираните секции. Бившият генерален директор на ГД „Конкуренция“ Alexander Italianer съответно присъства на заседанието на специализираната секция на ЕИСК „Единен пазар, производство и потребление“, проведено се на 14 юли. На свой ред, ЕИСК, издаде 2 становища: на 16 септември становище, озаглавено „Ефикасна и ефективна ли е държавната помощ за предприятията?“ (становище по собствена инициатива) и на 9 декември относно Доклада за политиката на конкуренция за 2014 г. На 14 октомври КР издаде становище относно финансовите инструменти в подкрепа на териториалното развитие.